

פרשת במדבר-במספר שמות

הפרשה עוסקת- בכמה נושאים סביב המצב של כלל ישראל במדבר, פירוט המינן של כל שבט ושבט אופן חנייתו במדבר קביעת הדגלים, מינן שבט לוי בנפרד, תפקיד בני לוי במשכן בזמן החנייה ובזמן הנסיעה...

בעזר השם יתברך נביא כמה שאלות יסודיות לכל אורך הפרשה כדי שנוכל ללמוד ממנה יסוד גדול בעבודת השם יתברך, ולמצוא מכנה משותף בין כל הנושאים הנלמדים כאן:

א. הנושא הראשון הוא אופן מינן בני ישראל, יש לציין שהמינן הזה התרחש בראש חודש אייר לשנה השנית לצאתם ממצרים. אין זו פעם הראשונה שהקב"ה מונה את כלל ישראל ואכן המינן הראשון היה 8 חודשים לפני כן בחודש תשרי אחרי יום הכיפורים כשבני ישראל התחילו להביא נדבות להקמת המשכן!

אומר רש"י בפרשת כי תישא (ל, טז) שהסיבה למינן הראשון היתה קשורה לחטא העגל הרבה יהודים מתו אז במגיפה, ורצה הקב"ה לספור את כלל ישראל לדעת כמה נותרו.

ומה הטעם למינן שלפנינו? **מפרש רש"י** דבראש חודש ניסן הוקם המשכן, ורצה הקב"ה להשרות שכינתו בתוכינו, לכן ציווה לספור אותנו כי אין הקב"ה משרה שכינתו בפחות משישים רבוא!!

ב. רשי שואל שאילה חזקה (פרשת כי תשא), כאמור עברו חי חודשים בין מינן למינן ובכל זאת מספר בני ישראל זהה לחלוטין (603550), איך אפשר דבר כזה?? והלא היו הרבה יהודים שהיו אז בגיל 19 בזמן המינן הראשון, וכעת נעשו כבר בני עשרים במינן שלפנינו, והיו צריכים להתווסף במספר הכללי? (כידוע מספר בני ישראל הוא רק לגילאים בין עשרים לשישים.)

תשובה לדבר אומר רש"י שנות האנשים וגילם מנויים למינן שנות העולם המתחילין מתשרי, נמצאו שני מינים בשנה אחת: המינן הראשון אחרי יום כיפור, והמינן השני בחודש אייר, לכן כל אחד ואחד נשאר בדיוק באותו גיל, ומטעם זה המספר זהה!

ג. הרמב"ן שם מרבה לתמוה על דברי רש"י, קודם כל גם אם נסכים שהגילאים לא השתנו, וכי לא היה מת אחד במשך 8 חודשים?? יתרה מזו, איך אפשר לומר ששנות האדם מנויים מראש השנה, הרי לכל אחד יש יום הולדת ביום שהוא נולד ולא בראש השנה?? ואכן הרמב"ן חולק על פירוש זה מכל וכל, וקושיא חמורה יש כאן על רש"י, ובעזר השם ננסה לתרץ אותה בהמשך!

ד. הרמב"ן בעצמו מתרץ באופן אחר, יש הבדל גדול בין שני המיניים: במינן הראשון, מנו שבט לוי בכלל בני ישראל ולכן הגיעו למספר הזה (603550) ! אמנם במינן השני בני לוי לא היו בכלל המספר אלא נמנו בנפרד. ואכן כל שבט לוי היו בערך 22000 איש, וזה בדיוק מספר הנפטרים שהיו במשך החודשים האלה בתוך כלל ישראל לפי דרך הטבע, מטעם זה המספר זהה!!

וגם על פירוש הרמב"ן יש להקשות, כל הסיבה ששבט לוי היה בנפרד במינן השני היא, מפני שהן לגיונו של מלך, ואם כן למה במינן הראשון הם כן היו בכלל בני ישראל? למה יש הבדל בין המיניים???

והנה הרמב"ן בעצמו מתקשה בזה, ומבאר ששבט לוי נהפך להיות לגיונו של מלך דוקא במינן השני שאז נבחרו, וכן משמע בהמשך הפרשה שלנו, **וכמו שאומר הפסוק:** ואני הנה לקחתי את הלויים מתוך בני ישראל תחת כל בכור פטר רחם מבני ישראל והיו לי הלויים.

אבל הא גופא קשיא, כידוע בהתחלה העבודה היתה בבכורות, והם נפסלו בזמן חטא העגל, ובמקומם לקח הקב"ה את הלויים! והרי חטא העגל היה בחודש תמוז לפני כמעט שנה, ויש להניח שמאז הקב"ה בחר בלויים מיד, כי למה היה מחכה שנה כדי להחליפם?? ואם כן

לכאורה כבר מזמן המנין הראשון נבחרו והיו לליגיונו של מלך, וממילא הדרא הקושיה על הרמב"ן לדוכתה???

-ולפי הטעם השני של רש"י כאן (א, מט) צפה הקב"ה שעתידה לעמוד גזירה על כל הנימנין מן עשרים שנה ומעלה שימותו במדבר, אמר אל יהיו אלו בכלל לפי שהם שלי שלא טעו בעגל. א"כ ק"ו שבמנין הראשון שהיה מיד אחרי חטא העגל, הם לא היו צריכים להיות בני ישראל, ודלא כהרמב"ן???

(2) עוד יש לנו לשאול כשהקב"ה מצווה למשה רבנו לספור את בני ישראל, הוא לא מדגיש לו מיד שאין לו לכלול את בני לוי במנין, רק כשמסיים את המנין מגיע פסוק נוסף: אך את מטה לוי לא תפקוד בתוך בני ישראל ואת ראשם לא תשא, ואם כן מאיפוא ידע משה לעשות כן מעצמו בלי שישמע צווי מפורש מפי השם??

-הרמב"ן והספורנו מתייחסים לשאלה זו, ומבארים שהקב"ה נתן לזה רמז למשה, בציווי הראשון אמר למשה להעזר בנשיאי השבטים כדי לבצע את המנין, והקב"ה בעצמו בחר שמות הנשיאים האלה, ושם לא הוזכר נשיא לשבט לוי, ועל ידי זה הבין משה שאין לו לכלול אותם כרגע!

-והדבר הזה אומר דרשני למה להסתיר את הדברים ולא לצוות על זה בפירוש? וביותר קשה אחרי שכבר הבין משה את הרמז, מה התועלת להגיד לו לאחר מעשה אך את מטה לוי לא תפקוד, הרי הוא כבר סיים את המנין??

(3) והנה יש להתבונן בסדר המשך הפסוקים, ההגיון היה אומר שמיד אחרי מנין בני ישראל, יבוא מנין בני לוי בנפרד כיאה וכנאה לליגיונו של מלך, כדי להשלים את כל הנושא של המנין, ולא כך הם פני הדברים: התורה קודם כל מאריכה בנושאים הבאים:

-תפקיד של בני הלוי בנשיאת המשכן וכליו בזמני נסיעה וחנייה במדבר.

-חנייה של בני הלוי מסביב למשכן כדי לשמור אותו שלא יכנסו בני ישראל בלי רשות

-דגלים ומקום חנייתם של כל השבטים

-תולדות אהרון ומשה לדורותם

-מנין בני לוי!

ועלינו לשאול ולברר מה הסיבה לסדר הזה??

(4) איתא במדרש שיר השירים (ב, ג) הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה, מתי הקב"ה הביא אותנו לבית היין? זה הר סיני, כוונת חז"ל לדמות מתן תורה למרתף גדול של יין, להשריש בנו שהתורה איננה קובץ של ציוויים ואיסורים בלבד, אלא שיא ההנאה בעולם זה כדוגמת יין שמרמז הנאה גדולה מאד.

ודגלו עלי אהבה, כשירד הקב"ה על הר סיני, ירד עמו רבבות מלאכים, מיכאל עם דגלו, גבריאל עם דגלו, ונתאו בני ישראל באותם דגלים. אמר הקב"ה הואיל ובני רוצים דגלים, הם יחנו כל אחד במקומו במדבר עם דגל המיוחד שלו!!

(דרך אגב פרשת במדבר תמיד צמודה לחג השבועות, והקשר ביניהם מבוסס על פסוק זה, כי במתן תורה זכינו לדגלים!)

וצריך להתבונן מה מיוחד בדגלים האלה? היום דגל הוא לא יותר מסממן לאומני שאין בו תוכן רוחני כל עיקר, ולזה נתאו בני ישראל?? ואם הקב"ה הסכים עמם, סימן שזה היה דבר טוב וחיובי, מה טמון בדברים האלה??

וכשנדייק בלשון של הפסוק משמע שקביעת הדגלים היתה אות חיבה ואהבה מצד הקב"ה, ודגלו עלי אהבה, איפוא מתבטא כאן אהבת השם בדבר שנראה לנו כל כך גשמי??

עוד מוסיף החפץ חיים לשאול הם התאוו לדגלים במתן תורה, היינו בחודש סיוון מיד אחרי צאתם ממצרים, ובפרשה שלנו מבואר שקיבלו אותם בחודש אייר לשנה השנייה, כמעט שנה אח"כ, אם זה דבר חיובי, למה הקב"ה חיכה שנה כדי להעניק אותם לבני ישראל??

(5) בסוף ספר שמואל, מסופר שדוד המלך התעורר לספור כל בני ישראל מה שנקרא היום מפקד אוכלוסיה, ושלה את שר צבאו יואב בן צוריה לבצע את זה, מיד אחר כך ויך לב דוד הרגיש בלבו שעשה מעשה שלא כהוגן ואכן יצא חרון אף על בני ישראל והרבה מהם מתו בדבר ובמגיפה.

-ואיתא במסכת ברכות (דף סב): כי דוד המלך נכשל בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעים אותו, שאסור לספור בני ישראל בלי לקחת מהם כופר, וכמו שמצאנו בפרשת כי תשא: ויתנו יש כופר נפשו, והיינו מחצית השקל! (עיין שם בגמרא שדבר זה מאת השם היה ששכח הלכה מפורשת, וזה היה עונש על שקרא הקב"ה מסית, עיין שם!)

-ואידך מצאנו במסכת סוטה (דף לה.) שדוד המלך נכשל בעוד דבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעים אותו, וגם טעות זו קשורה לפרשה שלנו: הפסוק אומר בכתף ישאו, אסור לשאת את ארון הקודש בעגלה, אך ורק בכתפיים ואכן כשהביא את ארון הקודש לירושלים נשאו אותו בעגלה ובאמצע הדרך העגלה מאוד התנדדה, ועם זה חשב שארון הקודש הולך ליפול ושלח ידו להחזיקו, ומיד מת במקום (והמקום הזה נקרא פרץ עוזה) הטעם לזה, כי היה בכאן זלזול בארון הקודש, כי הארון נושא את נושאינו!!!

-והנה בפרשה השניה מובן הקשר בין הדברים: דוד גם כן זלזל בארון הקודש במה שנשאו אותו בעגלה (ובטעם השכחה הזאת, אמרו חז"ל כי הוא קרא לדברי תורה זמירות, זמירות היו לי חוקים בבית מגורי ויש בזה גם כן זלזול מסוים בערך לימוד התורה). וזה השפיע על עוזה, ולכן קרה מה שקרה.

-אבל בפרשה הראשונה מה הקשר בין הדברים? גם שהוא חטא, ומנה אותם בלי מחצית השקל, בני ישראל מה חטאו?? למה יצא חרון אף על כולם? ומה הקשר בין חטא זה לבין עונש המגיפה??

(6) שאלה אחרונה בסדר הפרשה, הנושא אחרון בפרשה הוא כאמור פירוט של תפקיד של בני לוי במשכן, בזמן פירוק המשכן והמשא שלו במדבר כל פעם שכלל ישראל היו צריכים לנסוע אבל מעבר לזה היה להם גם כמה תפקידים חשובים בחיי היום יום של המשכן: חלק מהם היו משוררים, היו עומדים על הדוכן והיו שרים בזמן הקרבת קרבן התמיד (שיר של יום), חלק מהם היו משוערים, והיינו אחראים לסגור ולפתוח שערי המשכן מתי שהיה צריך, וחלק מהם היו שומרים עם אחיהם הכהנים כדי למנוע כניסת זרים למשכן!!

-יש גמרא תמוהה במסכת ערכין (דף י"א) אמר אביי נקטינן משורר ששיער בשל חבירו במיתה שנאמר (בסוף הפרשה שלנו) והזר הקרב יומת... מעשה ברבי יהושע בר חנניה שהלך לסייע בהגפת דלתות אצל רבי יוחנן בן גודגדאי, אמר לו בני חזור לאחוריך שאתה מן המשוררים ולא מן השוערים.

-והדבר הזה צריך ביאור מה רע לעזור לשני? למה לוי שרוצה להטיב עם חבירו בהגפת דלתות מתחייב בנפשו?? יתרה מזו, איך חז"ל דורשים את זה מהפסוק והזר הקרב יומת, הלא פסוק זה נאמר לגבי בן ישראל שנכנס במשכן במתחם שאסור לו להיכנס לשם, ומה זה קשור למשורר שרוצה לעזור לשוער???

(7) כעט ניגש בעזר השם ליישב את מה ששאלנו, ונביא לכאן יסוד חשוב מאד בעבודת השם, ונראה שיסוד זה הוא עיקר המסר של הפרשה שלנו, ויקשר את הרבה ענינים שיש בפרשה מתחילה ועד סופה.

א. דברי המסילת ישרים בתחילת ספרו ידועים לכל: יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, והיינו שיסוד היסודות בעבודת השם הוא שמוטל על האדם לחקור ולברר ולאמת מה חובתו בעולמו!!

ולכאורה הדבר פשוט מאד, חובתו בעולמו הוא לקיים כל המצוות, ללמוד תורה ולעבוד את השם, מה שייך לחקור יותר??

צריך לדעת שכל תרי"ג מצוות ובכלל לימוד התורה הן הן הבסיס של כל יהודי באשר הוא שמשתייך לכלל ישראל, חובה זו מוטלת על כל אחד ואחד בהיותו חלק אחד מהציבור חלק אחד מכלל ישראל, וחובה זו זהה לכל יהודי ויהודי!!

אמנם מעבר לזה כל אחד בא לעולם עם תפקיד מיוחד לו בלבד שהטיל עליו הקב"ה בבלעדיות עליו, ואין תפקידו של אחד דומה לתפקידו של השני, והתפקיד הפרטי הזה אינו גלוי וידוע לאדם, אדם צריך לחקור ולברר מה רוצה יתברך שמו ממנו במיוחד.

-וזה מעל דבר המסילת ישרים. יסוד החסידות ושורש העבודה, שיחקור האדם מה חובתו בעולמו הפנימי, בעולמו הפרטי והיחודי שלו, מעבר לתרי"ג מצוות שהן נחלת הכלל. ובתחילת החיים קשה לדעת מה באמת היעוד שלו, קודם כל אדם צריך להכיר את המעלות והכישורים שיש לו, באיזה תחום מתאפיינת האישיות שלו, ורק אז ידע מה מחכה ממנו הקב"ה!!

בדרך כלל אדם מגלה קודם כל מה חסרונות שלו(אם יש לו קורטוב של מידת האמת), אבל אינו מודע כ"כ למעלות ולמה שהוא מסוגל, ועד שיעמוד עליהם זה כבר פרוייקט של חצי חיים כמעט, ובקצב הזה הוא יכול לפספס עיקר יעודו בעולם למרות שהוא מקפיד על קלה כבחמורה!!

ב. וצריך לדעת שגילוי תפקידו ומילוי אינו מן המותרות ואינו שייך רק לחסידים ואנשי מעשה, אלא היא חובה גמורה ואדם נתבע על זה מאוד!!

בספר מלכים א (פרק כ"א) יש פרשה שלימה בין אחאב לבין נבות הזרעאלי שהיו שכנים, והיה לו לנבות כרם שחמד אחאב לעצמו, אחאב רצה להרחיב את גבולות ארמונו(כאלו שהיה צפוף לו שם...) ורצה לנטוע גן יפה מסביבו, אמנם לא רצה לגנוב או לקחת בכח אלא פשוט לשלם טבין ותקילין.

אבל נבות לא רצה למכור, זה היה שדה אבותיו שקיבל בנחלה מימות יהושוע בן נון והוא חביב בעיניו, מה עושים?? ע"פ עצת אשתו המרושעת, אחאב תופר לו "תיק" ובונה עלילת שקר עד שיצא גזר דינו למוות ואז ירש השדה שלו(כי מי שנהרג על שהיה מורד במלכות כביכול, נכסיו מוחרמים למלכות)!!

אם היה חופש הביטוי בזמנו, ברור שהעיתונות היתה פותחת בכותרת הראשית: נבות נרצח על לא עוול בכפו, עלילת שקר, שחיתות שלטונית וכהנה וכהנה!!

אמנם חז"ל בילקוט שמעוני שופכים אור חדש על הפרשה הזו, אם נבות נרצח, זה אומר שהיה חייב מיתה כלפי שמיא, לא מזימה פוליטית היתה כאן אלא תוכנית מן השמים של דין וחשבון! ואכן מה קרה??

נבות מעל בתפקידו!! ואכן חנן אותו השם יתברך בקול נעים זמירות וממיס לבבות, כל פעם שהיה פותח בשיר, היה מקרב לבבות לאביהם שבשמים והיה מכניס בהם רגשי התרוממות ודביקות וגם הרהורי תשובה!

-חז"ל דורשים כבד השם מהונך, היינו מגרוך, **וכבר העיד הגאון מוילנא** שהשער הכי גבוה לקרבת השם אחרי שער עמל התורה, הוא שער המוסיקה. ולכן כל זמן שבני ישראל עלו לרגל, התאספו לשמוע אותו ואכן חזרו בתשובה שלימה!!

זיכו הרבים של ממש!!

אמנם נבות לא הרגיש טוב בזה, ואולי זה נבע בהתחלה מרגש טוב, תמיד נותנים לו את הבמה, מעריצים אותו, כמה כבוד, הוא תמיד במרכז וכולם מצפים לשמוע אותו, אולי מתוך פחד להכשל בחטא הגאווה והתנשאות, החליט יום אחד להפסיק לשיר!!

שלחו לו מכובדים, רבנים חשובים לשכנעו, ובסוף השתכנע וחזר לבמה לשנה הבאה, שוב התעקש והפעם שלחו לו הכהן הגדול בעצמו ובכבודו!!

שוב לשנה הבאה, גם זה לא הספיק, עד שהמלך בעצמו בא להתחנן אליו!! עד ששנה אחת, זה, החליט סופית לפרוש מהתפקיד הציבורי!!

אמר לו רבנו של עולם למה אני נותן לך חיים, למה אני נותן לך בית, אישה, ילדים, כסף, בריאות... רק כדי שתמלא את התפקיד הזה, ואתה מתחמק? תפנה מקום, שוב אין לך זכות קיום בעולמי!!

זו הסיבה אמיתית שנבות מת, סירוב למלא פקודות מהמפקד העליון!!

ג. יש פסוק בתהילים שאומרים בפסוקי דזמרה: הרופא לשבורי לב המחבש לעצבותם, מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא, פתח ברפואה וסיים באסטרונומיה, מה פשר הדברים?? בפסוק הזה מונח יסוד גדול בעבודת השם.

שמעתי מהרה"צ אברהם יצחק ברזל זצ"ל הקב"ה ברא בעולמו אין ספור כוכבים בחלל, לנו זה נדמה שכולם אותו דבר, כולם שווים לטובה ואין שום יחודיות בכל אחת מהן. והאמת, למרות שמונה מספר לכוכבים, לכולם שמות יקרא, לכל אחד יש שם מיוחד, ושם הכוונה תפקיד יחודי בעולמו של הקב"ה!!

וגם אצל בני אדם כך, יש המון בריות מבראשית, ואדם יכול להרגיש שהוא רק גרגיר אחד בתוך דייסא ענקית, מה מיוחד בי? איזה קשר יחודי יש לי עם בורא עולם?? מחשבה כזאת מביאה לידי שברון לב ועצבות!

איך הקב"ה מרפא שבורי לב? איך מחבש את העצבות שלהם?? על ידי שמונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא: מה שאתה שייך לציבור גדול, זה לא מוחק את הזהות האישית שלך, אצל הקב"ה יש מקום לכולם, וכולם הם בנים המיוחדים שלו, וכשיחודי יודע שיש לו תפקיד יחיד ומיוחד שרק הוא יכול למלא, זה ממלא אותו בשמחה עצומה. כשיחודי יודע שיש לו חלק בתורה שרק הוא יכול לחדש, ואפילו הרשב"א ורע"ק לא יכולים לחדש את החידושים שלו, זה נותן לו גבהות לב, ויגבה לבו בדרכי השם!

ד. אותו ביטוי אנו מוצאים בפרשה: במספר שמות, כלומר כאן הקב"ה ביקש לספור בני ישראל, ולמרות שמנין זה יכול לחזק כח הציבור, הוא יכול להחליש כח היחיד, וכמו שמספרים הרבה ניצולי שואה, דבר ראשון שעשו הנאצים הארורים, הם הדביקו מספר לכל אחד. מעבר לתועלת הטכנית של סדר וארגון שטני "שהתברכו" חיות האדם האלה, היה בזה תועלת גדולה בהוצאה לפועל למטרה שלהם, הם רצו בזה לשבור רוחו של האדם, הוא כבר איבד השם שלו הזהות שלו, הוא הפך להיות מספר ניהולי בלבד!

כאן במנין הזה יש בי פעולות שעשה הקב"ה בד בבד: המנין שחזק כח הציבור, והשם שחזק כח היחיד, מטרת המנין הזה היתה לחלק תפקיד ומקום מיוחד לכל יחיד בתוך הציבור, וזה השילוב המושלם לעבודת האדם!! אי אפשר לחיות בלי ציבור, אבל אסור להיות נגרר אחריו, צריך תפקיד פרטי בקרב הציבור!

וכן מאריך הרמב"ן בפרשה (א,מ"ה) כי המנין כאן היה באופן מכובד מאוד, כל אחד עבר לפני משה ואהרן, הזכיר את שמו לברכה בפניהם, ולא רק ראש המשפחה, אלא כל ילד וילד בנפרד זכה לקשר אישי עם משה ואהרן!!!

8) כעת בעזר השם יתברך ניתנה ראש ונשובה לתחילת דברינו, בישוב השאלות שהזכרנו כסדר הדברים שהצענו:

א. דעת רשי פרשת (כי תשא) ששני המנינים של פרשת כי תשא ופרשת במדבר היו זהים, למרות שהיו כמה חודשים ביניהם, משום שהם היו באותה שנה ובני תשע עשרה לא נעשו בני עשרים כי עדיין לא עבר ראש השנה.

התשובה היא בס"ד מכיון שהמנין הזה הוא בעצם חלוקת תפקידים בתוך הציבור, ענין זה אכן קשור למהות הפנימית של ראש השנה, כי כידוע ראש השנה הוא יום של חידוש המלוכה של הקב"ה

, ובאותו יום כל העבדים וכל השרים התפטרו מתפקידם, והמלך בחר מחדש מי ראוי למה, מי יקבל תפקיד פלוני ומי יקבל תפקיד אלמוני ובכן, המנין הזה הוא בעצם תוצאה ישירה להחלטת הקב"ה בתחילת השנה, משום כך אף שבדרך כלל הגילאים של האנשים לא תלויים בראש השנה, כאן הם כן תלויים!

-זכינו בזה ליישב מה שהקשה הרמב"ן על רשי.

ב. דעת הרמב"ן במנין הראשון בני לוי היו בכלל בני ישראל, ובמנין השני הם היו בנפרד ושאלנו אם אכן הם לגיונו של מלך, למה במנין הראשון הם היו בכלל חלק של המנין הכללי של בני ישראל??

-יש ליישב בעזר השם שכל הטעם שהם בנפרד הוא כי אכן זכו לתפקיד מיוחד להיות חלק ונחלת השם, לא רק במלאכת המשכן ובשמירתו, אלא גם בחיי יום יום, הם זכו להיות שבט של בני תורה, וכך דרכן של בני תורה להיות מובדלים ומופרשים משאר העם. ומתי זכו לזה?? בפרשה שלנו, במנין השני, לכן רק אז יש צורך לספור אותם בנפרד אבל במנין הראשון הם היו עם כולם!!

בדעת הרמב"ן במנין הראשון בני לוי היו בכלל בני ישראל, ובמנין השני הם היו בנפרד, ושאלנו אם אכן הם לגיונו של מלך, למה במנין הראשון הם היו חלק של המנין הכללי של בני ישראל??

-יש ליישב בעזר השם שכל הטעם שהם בנפרד הוא כי אכן זכו לתפקיד מיוחד להיות חלק ונחלת השם, לא רק במלאכת המשכן ובשמירתו, אלא גם בחיי יום יום, הם זכו להיות שבט של בני התורה, וכך דרכן של בני תורה להיות מובדלים ומופרשים משאר העם. ומתי זכו לזה?? בפרשה שלנו, במנין השני, לכן רק אז יש צורך לספור אותם בנפרד, אבל במנין הראשון הם היו עם כולם!!

ג. הקב"ה לא ציווה בהדיא בהתחלה שלא לספור בני לוי, אלא ברמז בלבד על ידי שלא בחר נשיא משבט שלהם להשתתף במנין, ואכן משה הבין את הרמז ולא מנה אותם, ורק אח"כ הגיע הציווי המפורש: אך את מטה לוי לא תפקוד!!

מה הענין בזה??

ההסבר הוא בעזר השם שכדי לזכות להיות לגיונו של מלך, ולהיות מופרש ומובדל להשם יתברך, אדם צריך להרגיש בעצמו את המכובדות שיש לו, על ידי תפקידו ומעמדו המיוחד, לבד הוא צריך להבין שהוא שונה ומיוחד ונעלה, וממילא לקבוע מקום לעצמו מי שאינו מבין ולא מעריך את כתר המלכות שזכה בו, אכן אינו ראוי למלכות, כי אינו מלך בעצם בני לוי אכן הפנימו שעל ידי מעמדם המיוחד, הם בעצמם נפרדו משאר כלל ישראל כדי להיות כל כולו מוקדש לשם, ואז זכו באופן מושלם לתואר של לגיונו של מלך (וכמו שבמצרים, כשפרעה ניסה לפתות בני ישראל לצאת מבית המדרש לעבודה, הם לא יצאו, לא יכולים להתנהג כמו כולם ולא לכבד את היחודיות שלהם, מטעם זה גם בעגל הם לא חטאו..)

ד. שאלנו על סדר הפסוקים בפרשה מיד אחרי מנין בני ישראל, היה אמור להתקיים מנין בני לוי כדי להשלים את המנין של כלל ישראל, ולא כך הם פני הדברים, אלא התורה מאריכה במקום חנייתם של בני ישראל, ובתיאור התפקידים של בני לוי במשכן, מה הסיבה לכך?

-התשובה לזה כי לא היתה שום סיבה להפריד בני לוי משאר בני ישראל אילולי תפקידם המרומם, לכן קודם כל התורה צריכה לפרט מה מעלתם של בני לוי, שהם נבחרו להיות לגיונו של מלך, משמר כבוד המלכות במקום הבכורות שחטאו בעגל, הם נבחרו לשמור את המשכן, לשרת בו ולשאת אותו, רק אחרי זה מונים אותם בנפרד!!

-ומובן לפי זה למה יש הבדל בין מנין בני ישראל לבין מנין: אצל בני ישראל המנין התחיל מגיל עשרים ואצל בני לוי הוא התחיל מגיל חודש שאז התינוק יצא מכלל נפל, מדוע ולמה?

המטרה של המנין של בני ישראל היתה בכדי להתכונן להכנס לארץ ישראל ולכבוש אותה, צריך לדעת כמה חיילים יש במלחמת מצווה זו ומה תפקידם, לעומת זאת בני לוי לא יוצאים למלחמה, ותפקידם לגדל ילדיהם לתורה ולהיות השבט של בני תורה, לכן המנין התחיל אצלם מגיל ילדות!!

ה. שאלנו מה הענין של הדגלים ולמה נתאוו להם בני ישראל? וביותר מזה למה חיכו כמעט שנה ממתן תורה כדי לקבלם??

-מבאר החפץ חיים דגל זה תפקיד , כשראו בני ישראל את רבבות מלאכים שירדו עם הקב"ה להר סיני , וראו שכל אחד היה מקום מיוחד ותפקיד מיוחד , התאוו מאוד לזה ואכן זה דבר טוב מאוד שהקב"ה הסכים על ידם לתת להם !

אמנם בכדי לדעת מה תפקידו בעולמו , אדם צריך לבחון מה התכונות שלו , מה הכשרונות שהוא קיבל , מה המעלות , וגם מה הגבולות בכדי להגיע לזה צריך קודם כל לעסוק בתורה ולהתעמק בה , אז אדם בודק מה צורת הלימוד שלו מה צורת החשיבה , ולמה הוא נמשך יותר: לעיון או לבקיאות , הוא עילוי או בעל זיכרון לבו חפץ בהגדה או בהלכה בנשים נזיקין או קדשים וטהרות? התורה מגדלת את האדם ומגלה לו למה הוא מסוגל , לכן כל השנה הזאת למדו תורה בהר סיני עצמו כדי לדעת מה הדגל המתאים להם!

מעבר לזה לפני שהם מתחלקים לדגלים , קודם כל צריך הקמת המשכן והשראת השכינה , בכדי שחלוקת התפקידים לא תביא לפירוד לבבות חיוו , צריך לקבוע מקום אחד שמאחד כל כלל ישראל , שמייצר כח הציבור , ורק אחר כך להתחלק ליחידים רק אחרי הקמת המשכן אפשר לדבר על הדגלים!

ו. הבאנו גמרא בערכין משורר ששיער בשל חברו חייב מיתה, ודבר זה תמוה מה פשעו ומה חטאו שבא לעזור לאחיו הלויים?? כמוכן אין שום איסור לגמול חסד ולעזור לשני, אבל צריך לדעת שבמשכן חלוקת התפקידים היתה דייקנית מאד, כל אחד קיבל בדיוק מה שמתאים לו לפי תכונות שלו, ובמינון הנכון. לא היה באמת צריך עזרה של השני, ובכל זאת מי שעוזב את המשבצת שלו, את המשימה של, בכדי לבצע המשימה של השני, יש בזה מעילה בתפקיד, כמו במלחמה כל חייל יודע בדיוק מה מקומו, ומה מוטל עליו, הכל מתוכנן להפליא, ואם רוצה לבצע משהו שלא מוטל עליו, זה משבש את כל התוכנית!

כל אחד יש לו תפקיד במשכן, ובדרך כלל בעולמו של הקב"ה, יכול לקרות שאדם לא מרוצה בתפקידו, ורוצה להחליף או להתקדם ולהשתדרג, ומי אומר שלא מועל? זבולון צריך להשאר זבולון ולטרוח בפרנסתו כדי לפרנס יששכר, אם פתאום מתחשק לו לעזוב כל העיסוקים שלו כדי להיות אברך, יכול להיות שהוא מפספס עיקר משימת חיוו!!

וכן להיפך, אם יששכר מתחיל להיות עסקן, ולהשקיע ולדבר ביזנס, הוא חוטא למטרה, פרנסתך כבר מצויה אצל בני זבולון, מה אתה עוזב את הגמרא שלך?

לכן דרשו חז"ל והזר הקרב יומת, משורר ששיער חייב מיתה.

ז. כשדוד המלך מנה את בני ישראל, היה חרון אף ונענשו במגיפה, שאלנו אם דוד "חטא", בני ישראל מה חטאו? ואיפוא יש כאן מידה כנגד מידה?

- אומרים חז"ל בילקוט שמעוני שם שבתקופה הזאת היה חרון אף, כי כבר עברו יותר מארבע מאות שנה מאז כניסתם לארץ ועדיין לא בנו בית המקדש קבוע להשם יתברך, היה משכן ארעאי שהיה מתגלגל בין נוב לשילה... וכבר הניח השם מכל אויביהם מסביב, ועדיין לא ביקשו בית המקדש, לכן היה מגיפה!

ומה זה קשור למנין שעשה דוד??

-מבאר הרה"צ ברזל זצ"ל למה באמת לא ביקשו בית המקדש?? כי כל אחד אמר וכי הדבר תלוי בי? כי אני מסוגל לבקש ולהתעסק בדבר כה נשגב כזה?? אם הרבנים והנביאים והצדיקים לא מטפלים בזה , וכי אני כן יכול לטפל??

היה חסר להם ויגבה לבו בדרכי השם , אולי באמת זה התפקיד המיוחד שלך , שרק אתה יכול לבצע ??? הם היו נגררים אחר הציבור , עשו כמו כולם , ונחלש מאוד כח היחיד וסמכו יותר על כח הציבור . מידה כנגד מידה לקו במגיפה , כי מגיפה מהותה היא מחלת הציבור , הציבור מדבק ומביא את המחלה ולכן כשדוד מנה אותם אחד אחד , והפריד בניהם על ידי מעשה המנין , הוא החליש גם כן הציבור , ומשום כך מתו במגיפה !!

ח. פרשת במדבר תמיד קודמת למתן תורה, וכן מבואר במסכת מגילה(דף ל:) שעזרא תיקן לקרוא פרשת הקללות שבספר ויקרא לפני חג השבועות, אבל לעשות הפסקה של לפחות פרשה אחת, והיינו

פרשת במדבר, וכל כך למה? תכלה שנה וקללותיה, הרי יש כח בפרשה זו לעצור את הקללות ולהתחיל שנה חדשה, שנה מבורכת, כי כידוע חג שבועות הוא גם ראש השנה!

מה כח של פרשה זו?? כשאדם מאבד את כח היחיד שיש בו, הוא כבר לא עובד את השם עם המידות והתכונות שלו, הוא כבר לא ממלא תפקידו, אלא עובד הוא את הציבור, עושה כמו שכולם עושים בלי רגש ובלי חיבור, מצוות אנשים מלומדה, ואז זה מביא קללות, זה מביא מגיפה!!

ההכנה הכי טובה למתן תורה, ותן חלקנו בתורתך, להאמין שיש לי חלק שלי ורק שלי בתורה, ואף אחד לא יכול לגלות אותו, אני לא סתם בורג במערכת ציבורית, אני חייל בצבא השם עם משימה מיוחדת שהמפקד הטיל רק עלי. תחושה זו של רוממות, של יחודיות, ממלא את האדם בשמחה וסיפוק, וכך הוא מתכונן למתן תורה לקבל שוב את חלקו המיוחד בתורה!!

11) וּבַזֶּה יֵשׁ לְהַבִּין גַּמְרָא תַּמּוּהָה בַּחֲגִיגָה (דף ה:): שלשה הקב"ה בוכה עליהם כל יום: מי שיכול לשבת וללמוד ואינו לומד, מי שלא יכול ללמוד ולומד, ופרנס המתגאה על הציבור שלא לשם שמים!

-והנה תפקידו של פרנס, של גבאי, הוא לתת ולעזור להעניק לציבור, ואם הוא מתגאה אז חוטא למטרה, כי מנצל תפקידו כדי לקחת, לקבל כבוד ולא לתת לשני.

-כמו כן מי שיכול ללמוד ואינו לומד, אלא שומע נייס או משחקים או שאר מיני הבלים, יש מה לבכות עליו, הוא כשרון מבוזבז, חבל!!

-אבל מי שלא יכול ללמוד ולומד, למה לבכות עליו?? מגיע לו יישר כח גדול, הוא מתאמץ והולך נגד הטבע??

-**הביאור הוא** שאם לא יכול ללמוד, סימן שזה לא תפקיד שלו, הוא צריך להיות זבולון לדוגמא, למה אתה מחליף תפקיד?? למה אתה מזניח היעוד שלך??!

כמו כן מי שיכול ללמוד, והחליט לצאת מהכולל כדי לעשות ביזנס, הוא מועל בתפקיד ממש, וכדאי לבכות עליו לכל אחד יש מסלול שלו, למה מסתכל על המסלול של השני, צריך לדעת ולהכיר מה חובתו בעולמו!

בברכת שבת ש-לום ומבורך

ראש כולל דעת שלמה

מכאל גדז

לתרומות באתר של הכולל

www.daatshlomo.fr

